

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Põllumajandusministri määruste muutmine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Maaeluministri määruse „Põllumajandusministri määruste muutmine” eelnõu on välja töötatud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2, loomakaitseseaduse § 3 lõike 4 punkti 1 ja lõike 5, ravimiseaduse § 15 lõigete 6 ja 7, toiduseaduse § 7 lõike 3, § 8 lõike 3, § 26 lõike 3, § 52 lõike 4 ja § 53 lõike 7, veterinaarseaduse § 41 lõike 6, Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 „Volituste andmine loomakaitseseadusest tulenevate õigusaktide kehtestamiseks” punktide 4 ja 4¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), artikli 1 lõike 4 ning artikli 10 lõike 8 punkti a alusel.

Määruse eelnõu väljatöötamise vajadus tuleneb Riigikogus 27. oktoobril 2021. aastal vastu võetud veterinaarseadusest. Veterinaarseadusega koondatakse senised riigisisised loomatervishoidu käsitlevad õigusaktid ühtseks veterinaarseaduseks, mille eesmärk on koondada, ühtlustada ja ajakohastada valdkonna õigust, rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (ELT L 84, 31.03.2016, lk 1–208, loomatervise määrus), ja teisi veterinaaria valdkonna Euroopa Liidu vahetult kohaldatavaid määruseid. Veterinaarseaduse jõustumine on kavandatud 1. detsembril 2021. aastal.

Määruse kehtestamisega tehakse peamiselt tehnilised muudatused, millega viiakse veterinaarseadusega kooskõlla järgmised põllumajandusministri määrused:

- 1) põllumajandusministri 12. jaanuari 2009. a määrus nr 5 „Biostimulaatorite, hormoonpreparaatide ja muude ainete nimekiri, mille käitlemine põllumajandusloomadel kasutamise eesmärgil on keelatud, ning nimetatud ainete põllumajandusloomade raviks kasutamise erijuhud”;
- 2) põllumajandusministri 24. juuli 2008. a määrus nr 76 „Lemmikloomade pidamise nõuded”;
- 3) põllumajandusministri 25. juuni 2014. a määrus nr 63 „Nende käitlemisvaldkondade ja toidugruppide täpsustatud loetelu, mille puhul peab käitleja esitama majandustegevusteate või mille puhul peab käitlejal olema tegevusluba”;
- 4) põllumajandusministri 19. juuni 2003. a määrus nr 59 „Nõuded kanade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele”;
- 5) põllumajandusministri 23. oktoobri 2002. a määrus nr 78 „Nõuded vasikate pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele”;
- 6) põllumajandusministri 27. augusti 2009. a määrus nr 90 „Nõuded veise pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta”;
- 7) põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määrus nr 21 „Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord”;
- 8) põllumajandusministri 13. märtsi 2007. a määruse nr 20 „Referentlaboratoriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisu nõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise kord”;
- 9) põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrus nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks”;
- 10) põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 71 „Toorpiima käitlemise hügieeninõuded”;
- 11) põllumajandusministri 6. juuni 2007. a määrus nr 88 „Volitatud laboratoriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisunõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord”;

12) põllumajandusministri 20. jaanuari 2015. a määrus nr 7 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord”.

Lisaks täpsustatakse põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määrust nr 21 „Ravimite ning ravimisõotade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord”, et viia see paremini kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1–66) artikliga 10.

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on ette valmistanud Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna valdkonnajuht Maia Radin (tel 625 6529, maia.radin@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Tuula (tel 625 6166 katrin.tuula@agri.ee) ja eelnõu on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165; leeni.kohal@agri.ee).

Märkused

Eelnõu on seotud Riigikogus 27. oktoobril 2021. aastal vastu võetud veterinaarseadusega (384 SE).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Seoses veterinaarseaduse jõustumisega ja sellest tulenevalt loomatauditõrje seaduse (RT I, 01.07.2020, 6) ja veterinaarkorralduse seaduse (RT I, 01.07.2020, 37) kehtetuks tunnistamisega on vaja Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2, loomakaitseseaduse § 3 lõike 4 punkti 1 ja lõike 5, loomatauditõrje seaduse § 17¹ lõike 5, ravimiseaduse § 15 lõigete 6 ja 7, toiduseaduse § 7 lõike 3, § 8 lõike 3, § 26 lõike 3, § 52 lõike 4 ja § 53 lõike 7, veterinaarkorralduse seaduse § 6 lõike 8, § 34¹ lõike 4, Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 „Volituste andmine loomakaitseseadusest tulenevate õigusaktide kehtestamiseks” punktide 4 ja 4¹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), artikli 1 lõike 4 ja artikli 10 lõike 8 punkti a alusel kehtestatud põllumajandusministri määrustes parandada viited ja terminid ning viia need kooskõlla jõustuva veterinaarseadusega.

Paragrahviga 1 muudetakse põllumajandusministri 12. jaanuari 2009. a määruse nr 5 „Biostimulaatorite, hormoonpreparaatide ja muude ainete nimekiri, mille käitlemine põllumajandusloomadel kasutamise eesmärgil on keelatud, ning nimetatud ainete põllumajandusloomade raviks kasutamise erijuhud” § 2 lõike 1 punkti 1 ja lõike 2 punkti 1 sõnastust, asendades viite loomatauditõrje seadusele viitega veterinaarseaduse asjakohasele sättele.

Paragrahviga 2 muudetakse põllumajandusministri 24. juuli 2008. a määruse nr 76 „Lemmikloomade pidamise nõuded” preambulit, parandades selles viidatud Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 pealkirja.

Paragrahviga 3 muudetakse põllumajandusministri 25. juuni 2014. a määruse nr 63 „Nende käitlemisvaldkondade ja toidugruppide täpsustatud loetelu, mille puhul peab käitleja esitama majandustegevusteate või mille puhul peab käitlejal olema tegevusluba” (edaspidi *määrus nr 63*) lisasid 1 ja 2, milles on toodud nende käitlemisvaldkondade ja toidugruppide täpsustatud loetelud, mille puhul peab käitleja esitama majandustegevusteate või taotlema tegevusluba.

Määruse nr 63 lisa 1 käitlemisvaldkonna „liha käitlemine” alamkäitlemisvaldkonna nimetus „kodulinna liha väikeses koguses käitlemine loomakasvatushoones või rajatises või loomade pidamiseks piiritletud alal (edaspidi *farm*)” asendatakse nimetusega „kodulinna liha väikeses koguses käitlemine loomapidamisettevõttes”. Sama käitlemisvaldkonna alamkäitlemisvaldkonna

nimetus „jäneselise liha väikeses koguses käitlemine farmis” asendatakse nimetusega „jäneselise liha väikeses koguses käitlemine loomapidamisettevõttes”. Määruse nr 63 lisa 2 käitlemisvaldkonna „liha käitlemine” alamkäitlemisvaldkonna nimetus „farmis peetud uluki tapmine ja töötlemine farmis” asendatakse nimetusega „loomapidamisettevõttes peetud uluki tapmine ja töötlemine selles ettevõttes”. Sama käitlemisvaldkonna alamkäitlemisvaldkonna nimetus „farmis peetud uluki tapmine ja töötlemine töötlemisettevõttes” asendatakse nimetusega „loomapidamisettevõttes peetud uluki tapmine ja töötlemine töötlemisettevõttes”. Sama käitlemisvaldkonna alamkäitlemisvaldkondade „lihalõikus”, „lihavalmistise valmistamine”, „hakkliha valmistamine”, „lihatoote, v.a lihakonservi valmistamine” ja „lihakonservi valmistamine” toidugrupi nimetus „farmiulukiliha” asendatakse nimetusega „loomapidamisettevõttes peetud uluki liha” ning käitlemisvaldkonna „uluki töötlemine töötlemisettevõttes” toidugrupi nimetus „farmis peetud uluk” asendatakse nimetusega „loomapidamisettevõttes peetud uluk”. Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429¹ artiklil 4 punktist 27 kasutatakse eelnõus termini „loomakasvatushoones või rajatises või loomade pidamiseks piiritletud ala” asemel terminit „loomapidamisettevõtte”. Seega viiakse kasutatavad terminid kooskõlla eelnimetatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/429 ja veterinaarseadusega. Sellest erinevalt kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), termini „loomapidamisettevõtte” asemel termineid „farm” ja „tehistingimustes peetavad”.

Selguse huvides kehtestatakse määruse nr 63 lisad 1 ja 2 uues sõnastuses. Lisades toodud loetelud on aluseks riigi toidu ja sööda käitlejate registris toodud käitlemisvaldkondade ja toidugruppide valikutele.

Paragrahvidega 4–6 muudetakse põllumajandusministri 19. juuni 2003. a määruse nr 59 „Nõuded kanade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele”, põllumajandusministri 23. oktoobri 2002. a määruse nr 78 „Nõuded vasikate pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele” ja põllumajandusministri 27. augusti 2009. a määruse nr 90 „Nõuded veise pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta” preambulit, parandades nendes viidatud Vabariigi Valitsuse 8. mai 2001. a määruse nr 161 pealkirja.

Paragrahviga 7 muudetakse põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määruse nr 21 „Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord” § 2 lõike 2 sõnastust, et viia see paremini kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1–66) artikliga 10, eelkõige selle lõike 1 punktiga b. Tegemist on niinimetatud kaskaadisättega, millega antakse veterinaararstile võimalus oma otsesel isiklikul vastutusel ning eriti lubamatute kannatuste vältimiseks konkreetsele loomaliigile määratud veterinaarravimi asemel erandkorras kasutada muule loomaliigile mõeldud veterinaarravimit, sobiva toimeainega humaanravimit või ekstemporaalselt valmistatud ravimit. Sotsiaalministeerium on juhtinud Maaeluministeeriumi tähelepanu asjaolule, et kehtiv sõnastus ei ole sama direktiivis sätestatud sõnastusega ja see võib soodustada riigisisese õigusega humaankasutuseks mõeldud ravimite, sealhulgas antibiootikumide kasutamist veterinaarias.

Lisaks muudetakse § 3 lõike 1 sõnastust, asendades viite veterinaarvalitsemise seadusele viitega veterinaarseadusele.

Samuti muudetakse § 14 teksti ja asendatakse veterinaararsti peetava arvestuse andmete loetelu viitega veterinaarseaduse § 19 lõike 2 alusel kehtestatud maaeluministri määruses sätestatud korrale. Selleks, et haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste, sealhulgas ravimite

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84, 31.03.2016, lk 1–208)

kasutamise kohta arvestuse pidamise nõuded ei oleks reguleeritud erinevates määrustes, on kavandatud koondada kõik veterinaarteenuse osutamise kohta arvestuse pidamise nõuded ühte määrusesse, milleks on veterinaarseaduse § 19 lõike 2 alusel kehtestatud määrus. Samal põhjusel jäetakse § 15 lõikest 4 välja veterinaararsti kohustus esitada andmed ravimite ja ravimsöötade kasutamise kohta Põllumajandus- ja Toiduametile viimase nõudmisel. Nimetatud kohustus reguleeritakse edaspidi veterinaarseaduse § 19 lõike 2 alusel kehtestatud maaeluministri määruses.

Paragrahviga 8 muudetakse põllumajandusministri 13. märtsi 2007. a määruse nr 20 „Referentlaboratoriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisu nõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise kord” preambulit ja jäetakse sellest välja viide veterinaarjäreleva seaduses sätestatud volitusnormile. Samuti täpsustatakse reguleerimisala ning jäetakse § 1 tekstist välja sõnad „ja loomatervise”, sest edaspidi reguleeritakse muudetava määrusega üksnes toidu valdkonnas tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisu nõudeid, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise korda. Referentlabori volitamise kord loomatervise valdkonnas on reguleeritud veterinaarseaduse §-s 92.

Paragrahviga 9 muudetakse põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määruse nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks” § 1 lõike 3 punkti 2 sõnastust, asendades viite loomatauditõrje seadusele viitega veterinaarseadusele.

Paragrahviga 10 muudetakse põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määruse nr 71 „Toorpiima käitlemise hügieeninõuded” preambulit, asendades viite loomatauditõrje seaduse volitusnormile viitega veterinaarseaduse volitusnormile. Samuti täpsustatakse nõuet § 5 lõikes 4, kus viide loomatauditõrje seaduse alusel kehtestatud loomatauditõrje eeskirjadele asendatakse asjakohase viitega komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirjadega (ELT 174, 03.06.2020, lk 211–340) IV lisale.

Paragrahviga 11 muudetakse põllumajandusministri 6. juuni 2007. a määruse nr 88 „Volitatud laboratoriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisunõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord” preambulit. Preambulist jäetakse välja viide veterinaarjäreleva seaduses sätestatud volitusnormile. Samuti täpsustatakse § 1 lõike 1 punkti 3 sõnastust taotletava volituse ulatuse kohta, sest muudetava määrusega reguleeritakse edaspidi üksnes toiduseaduse alusel volitatud laboratoriumina tegutsemiseks volituse taotlemise ning taotluse menetlemise korda. Veterinaarseaduse §-s 91 on reguleeritud labori volitamise kord veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaar kontrolli tegemise käigus võetud proovide analüüsiks.

Paragrahviga 12 muudetakse põllumajandusministri 20. jaanuari 2015. a määruse nr 7 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord” § 3 lõike 2 sõnastust, asendades viite loomatauditõrje seadusele viitega veterinaarseadusele.

Paragrahvis 13 sätestatakse määruse jõustumise tähtpäev.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/429 loomatauditõrje kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (ELT L 84, 31.03.2016, lk 1–208), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1–66).

4. Määruse mõjud

Määrusel puudub oluline sotsiaalne mõju. Samuti puudub oluline mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, majandusele, looduskeskkonnale, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Määruses tehtud muudatused on pigem tehnilist laadi ning nendega ei kaasne ettevõtjatele ja riigiasutustele uusi kohustusi. Määrusega parandatakse viited ja terminid ning viiakse põllumajandusministri määrused kooskõlla eeskätt veterinaarseadusega, mille jõustumisel tunnistatakse kehtetuks loomatauditõrje seadus (RT I, 01.07.2020, 6) ja veterinaarkorralduse seadus (RT I, 01.07.2020, 37).

Kuna määruse rakendamise eeskätt ei kaasne olulisi mõjusid, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri” § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi aruannet.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi ega -kulusid riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamise eeskätt tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määruse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 1. detsembril 2021. aastal. Jõustumise kuupäev on sätestatud arvestusega, et määrus jõustuks samal ajal veterinaarseaduse jõustumisega, sest eelnõus tehtud muudatused tulenevad nimetatud seadusest.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning Sotsiaalministeeriumile.

Eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Põllumajanduse- ja Toiduametile, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale ning Eesti Kaubandus-Tööstuskojale.